

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 4. marca 1857.

Kaj naj bi kmetovavci v našem cesarstvu še več pridelovali?

Odgovor na to vprašanje je naravnost ta, da to, česar imamo v našem cesarstvu premalo in kar se mora kupovati v unanijih deželah.

Prosimo nas pa ne napačno razumeti. Kdor ima le toliko polja in senošet, da si komaj za-se pridelava, česar potrebuje, tak ni zapopaden v to vprašanje. Kjer nič ni, je tudi cesar pravico zgubil. Govorjenje je tukaj le od takih gospodarjev, kateri razun tega, da si pridelajo potrebno žito in klajo, imajo še zemlje odveč, in kateri, ko so si za živino potrebno klajo odločili, imajo še klaje odveč. Taki se spomladi sami sebe prašajo: kaj naj bi še sejali? in v jeseni: kako šne živine naj bi si še redili?

Naravni odgovor na to vprašanje je: „da to, kar bomo najlože spečali“. Pod besedico „najlože“ pa se razume večidel to, kar se prodá že doma ali ne deleč od doma najlože.

In pametno je res to.

Ali še drug odgovor velja na to vprašanje.

Naše cesarstvo je veliko; povsod se ne prideluje vse; tedaj ena dežela od druge to in uno kupuje. Kar je že veliko železnic narejenih, se je svet skercil; približale so se dežele sedaj po železnicah, ktere so bile nekđaj deleč saksebi, in kadar bojo povsod železnice gotove — in to ne bo dolgo več terpelo — se bojo približale še bolj.

Modremu kmetovavcu dajè to marsikaj pomisliti. Modra glavica bo izduhtala marsikaj, kar ji bo prav hodilo.

In takim glavicam damo pomisliti, kar nam razodevajo zapisniki cesarskih colnij, v kterih se bere: koliko se te in une reči iz unanijih ptujih dežel vozi v naše cesarstvo.

Gosp. prof. Hlubek je v 2. listu letošnjega leta štaj. kmetijske družbe lepo popisal vse, kar in koliko se prideluje v našem cesarstvu, in je v tem spisu dokazal, da kmetijski pridelki vseh dežel cesarstva se na leto morejo ceniti na 3094 milijonov goldinarjev.

V ravno tem spisu je pa imenoval tudi tiste pridelke, kterih se v cesarstvu ne pridelava toliko, kolikor jih potrebujemo, in si jih moramo tedaj še iz unanijih dežel voziti; ti pridelki so: predívo, konoplje, hmelj, tobak, gladež (osát, ki ga potrebujejo suknarji in tkavci, Weberkarden), vino, brošč in verbovník (Waid), — klavna živina, sirove kože, vosek in sterd (méd).

Za te pridelke gré vsako leto v srebernem dnarji blizo 14 milijonov, za živino in kože pa 9 milijonov goldinarjev iz cesarstva v ptuje dežele.

Kaj bi tedaj v takih okoljšinah treba bilo, da bi ne šlo toliko milijonov v ptuje kraje, ampak da bi jih naši domači kmetovavci vtaknili sami v svojo mošnjo?

Pervo in pervo je, da bi se veliko več klaje pridelovalo in več živine redilo, — potem naj se pomnožijo čebele, za ktere cvetè v cesarstvu še dosti cvetlic, če bi jih bilo še stokrat več, — potem naj se seje veliko več lanú, konopelj, tobaka, — vinoreja naj se povzdigne, — posebno mali kmetovavci pa naj bi se, zlasti tam, kjer je kraj za to, lotili gladeža, brošča in verbovníka.

Pervih 14 milijonov zamoremo najprej in najložeje uloviti, da nam ostanejo doma. Po „N. Erf.“

Gospodarske skušnje.

(Iz polja spraviti sneg in ledéno odejo). Sneg v nekterih krajih še zmiraj na debelo pokriva polje, čeravno je že sušec nastopil. Kaj počne ozimina pod to nadležno odejo, kdo vé! V nekterih krajih se je že pokazalo, da je je veliko konec vzelo. Kjer noče sneg in led z lepo preč, je treba, da se s silo odpravi, in to se zgodi, kakor naši kmetovavci sami vejo, pa jih le malo kaj stori, ako se sneg s kako černo stvarjó potrese, naj so saje, perst, v prah zmleto oglje ali premog. Če tudi ne pride na débele ta ali une stvari na sneg, se taja vendar hitro pod njo, ker vsaka černa stvar solnčne žarke bolj na-se vleče in jo tedaj bolj zgreje. Saj tudi vse to, kar se na njivo dene, ni zaverženo, ampak pride setvi na dobro. Kjer pa leží ledéna skorja čez njivo, je treba kaj več storiti, da se podsnežni soparici od-duški napravijo, in to je — kar smo v „Novicah“ že večkrat priporočevali in kar imajo kmetovavci v vseh severnih krajih v navadi — da s plugom ali brano pretergajo ledéno skorjo. To je stara in navadna šega v severnih krajih, in stokrat in stokrat poterjena. Dosti naših kmetov pa je, kateri mislijo, da je to kaj novega, kar priporočajo le „gospodje za mizo“. Vidili smo uno nedeljo dva kmeta okoli polja hoditi in s klavernim obrazom se pomenkovati, „kaj bo, kaj bo, da letos noče sneg preč“ — in ko ju vprašamo: ali nista nič slišala, da je brana ali plug tudi za sneg in led dobra? sta odgovorila, da sta slišala nekaj od tega govoriti, pa ne verjameta, da bi kaj pomagalo. Ko jima skusimo to dopovedati, nista ravno odreči mogla, da bi ne utegnili dobro biti — vendar bralo se jima je na obrazih, da sta še ostala neverna Tomaža.

Nam pa sta se zdela ta dva možaka, kakor tisti, ki pod drevesom, na katerem je polno gosenic, preklinjajo požrešno žival, pa roke križem derže in ne storijo, kar jim že sama pamet pravi!

(Obernimo v svoj prid, kar nam kert na pot prinese). Na travnikih nam je kert spomladi koristna žival, če le vemo njegovo delo v svoj prid obrniti in zato so prvi spomladanski dnevi najpripraviši čas. Kert namreč meče dobro perst v kupcih na senošet in jo izročuje gospodarju, naj se je posluži. Če jo tedaj on sedaj razgrebe in po travniku razmeče, si gnojí ž njo senošet; vidil bo, zlasti ako kaj moče pride na tiste mesta, da nikjer trava lepše ne raste kakor tū.

(Kaj dobra zmes travnih semen). Sledeče travne in deteljne semena v popisani meri na njivi vsejane dajo tolikšen pridelk, kolikoršnega po „Zeitsch. d. land. V. f. Rh.“ ne dá ne pšenica ne rež. Za pol oralá (pol joha ali 800 štir. sežnje) naj se vzame 6 funtov navadne divje ljulike (englisches Raigras) 10 funtov pa laške divje ljulike (italienisches Raigras), 1 funt mačjega répa (Timotheusgras), 1 funt švedske detelje (schwedischer Klee), 6 funtov rudeče ali štajarske, 1 funt pa male bele detelje (weisser Klee). Primerilo se je že, da iz